

From: 5.1.2.e <5.1.2.e@bouwregelwerk.org>
Date: Saturday, September 13, 2025, 12:32 PM
To: EK-postbus <postbus@eerstekamer.nl>
"5.1.2.e@tweedekamer.nl" <5.1.2.e@tweedekamer.nl>
Subject: Bouwregelgeving - verduurzaming en forse vermindering van de zorgkosten hand in hand - politiek aan zet

Attachments:

OWN noodzakelijke strategie duurzaam gebouwde omgeving1.pdf

U ontvangt niet vaak e-mail van 5.1.2.e@bouwregelwerk.org. [Ontdek waarom dit belangrijk is](#)

LS,

Voor de EK commissie I&W/VRO en TK cie

PS

M.i. ook een onderwerp voor de kabinetsformatie en het toekomstig regeerakkoord of zoveel eerder als mogelijk. Dit mede in het licht van noodzakelijke klimaatregelen en het fors terugdringen van de zorgkosten.

We kennen toch ook deze Tv-uitzending:

<https://pers.bnnvara.nl/npo-doc-de-verkrotte-droom-toont-hoe-sociale-woningbouw-ten-onder-gaat-aan-marktdenken/>

<https://npo.nl/start/video/npo-doc-de-verkrotte-droom>

Voor nadere vragen ben ik beschikbaar.

Mvrgr,

5.1.2.e
expert Stichting Expertisecentrum Regelgeving Bouw

m 5.1.2.e
mail: 5.1.2.e@bouwregelwerk.org

Secretariaat:

mail:info@bouwregelwerk.org

tel. 015-2565219

Bezoek- en postadres:

Van der Burghweg 1,

2628 CS DELFT

KvK Haaglanden 27274620

Website: www.bouwregelwerk.org

COLUMN

One With Nature: een noodzakelijke strategie voor duurzame woningvoorraad en gezondere leefomgeving

11 september 2025

Door 5.1.2.e 5.1.2.e

Tags: [binnenklimaat](#), [energietransitie](#), [isolatie](#), [ventilatie](#)

Foto: Shutterstock

Een gezondere leefomgeving begint bij een betere woning. Het onderzoeksvoorstel *One With Nature (OWN)* stelt een integrale aanpak voor waarin woningverduurzaming, gezondheid en ecologisch herstel hand in hand gaan. Door toepassing van biophilic design en bouwbiologie wil OWN aantonen dat duurzame woningverbetering niet alleen het binnenklimaat verbetert, maar ook leidt tot lagere zorgkosten en een toekomstbestendige gebouwde omgeving. De initiatiefnemers roepen overheid en bouwsector op om deze visie gezamenlijk te realiseren.

Vlak voor het reces van het Parlement kwam de minister van VRO nog met een aantal brieven naar buiten. Een brief van 11 juli 2025 met een kijk op de verduurzaming van de gebouwde omgeving. Een brief van 14 juli 2025 bevatte de beantwoording van de vragen van het lid Welzijn (Nieuw Sociaal Contract) over het bericht 'Nieuwe bouwcrisis dreigt als omslag naar duurzaam ontworpen woningen uitblijft'. Een andere brief van 14 juli 2025 bevatte de beantwoording van de vragen van het lid Welzijn (NSC) over de uitvoering en effecten van het programma Schrappen Tegenstrijdige en Overbodige Eisen en Regelgeving (STOER).

Lees ook:

'Nieuwe bouwcrisis dreigt zonder sturing vanuit overheid', aldus advies Rli

5.1.2.e

De Rli waarschuwt voor een bouwcrisis zonder overheidssturing op duurzaam materiaalgebruik. Het advies pleit voor een landelijke roadmap met CO₂-normen en stimulansen voor duurzame bouwpraktijken.

Een brief van 15 juli 2025 bevatte de beantwoording van de vragen van het lid Welzijn (NSC) over het bericht 'Nieuwbouwhuis raakt hitte slecht kwijt, we bouwen voor klimaat van 15 jaar geleden.'

Even een citaat uit de brief van 11 juli:

"Hoewel de voordelen van de energietransitie concreet en voelbaar zijn, gaat deze niet vanzelf. Netcongestie, de uitrol van warmtenetten en de krapte op de arbeidsmarkt vormen serieuze knelpunten. Daarnaast staat de betaalbaarheid van maatregelen onder druk^[1], en komt de verduurzaming van met name particuliere huurwoningen en Verenigingen van Eigenaars (VvE's) nog onvoldoende op gang.

Toch moet de transitie uiteindelijk voor iedereen werken. Daarom streven we ernaar om zoveel mogelijk belemmeringen weg te nemen. Huiseigenaren moeten de mogelijkheid hebben om zelf stappen te zetten, of samen met buurtgenoten te verduurzamen. Gemeenten ondersteunen dit proces met warmteprogramma's, waarin zij richting geven aan de keuzes en het tempo van verduurzaming in wijken en dorpskernen. Voor verhuurders en andere vastgoedeigenaren volgen landelijke regels die ze duidelijkheid geven over het renovatietempo van huurwoningen en gebouwen met een slechte energieprestatie.^[2] De overheid blijft ondersteuning bieden via subsidies, aantrekkelijke financiering, advies en duidelijke informatie."

De noodzakelijke integrale benadering van de gebouwde omgeving, met inbegrip van de impact op zorgkosten (een domein van het ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport), blijft echter onvermeld. Met pleisters plakken op "kleine verwondingen" kunnen we "de patiënt" niet genezen. Wie heeft de weidse blik om te komen tot een integrale benadering? Die vinden wij niet terug in de rapporten van de adviesgroep STOER. Experts bekritisieren deze rapporten fel (zie o.a. discussies op LinkedIn), omdat de adviesgroep onvoldoende inzicht heeft in de gevolgen van hun adviezen en te weinig kennis heeft van de achtergronden van de regelgeving.

Er is een dringende noodzaak om ons perspectief op welvaart en verdeling daarvan te herdefiniëren. Dit vraagt om een focus op duurzame ontwikkeling boven economische groei, met als doel een gezonde samenleving voor mens, plant en dier, zowel betrokken op de nieuwbouw als de bestaande voorraad. Het in deze publicatie bedoelde onderzoeksvoorstel "One With Nature (OWN)" biedt een integrale aanpak door de leefomgeving van mensen te verbeteren en zo volksgezondheid, natuurherstel en klimaatverandering gezamenlijk aan te pakken. Deze aanpak optimaliseert gezamenlijk de kosten voor gebouwen, infrastructuur en gezondheidszorg, vanuit één integrale visie.

Hebben we een beeld hoe de gebouwde omgeving van invloed is op de gezondheid van de mens? Wie kent nog de nota [Mensen, Wensen, Wonen](#), TK 27 559, nr. 2, uit 2001? Een beleidsnota die een doorkijk geeft naar de toekomstige ontwikkeling van de volkshuisvesting in Nederland en gaat over het woonbeleid voor de komende tien jaar vanaf 2001 met een doorkijk naar de decennia die daarop volgen, rekening houdend met

alle ontwikkelingen die de komende 75 jaar, gezien vanaf 2001, aan de orde zullen zijn. Immers we bouwen niet voor de korte termijn, maar voor de lange termijn en ook de bestaande voorraad moet toekomstbestendig zijn.

Kennen we de relatie tussen de (binnen)luchtkwaliteit en de kosten voor de gezondheidszorg, zoals recent door TNO beschreven?

Doelstelling OWN

OWN wil aantonen dat een integrale verduurzaming van de bestaande woningvoorraad en de directe omgeving niet alleen leidt tot gezondere bewoners, maar ook tot substantiële besparingen van de zorgkosten. Dit wordt gerealiseerd door middel van het inzetten van biophilic design patronen en een op bouwbiologie gebaseerde aanpak in de bestaande woningvoorraad. Deze design patronen moeten ook bij nieuwbouw in acht worden genomen. Deze natuur geïnspireerde patronen stimuleren een positieve gezondheid en het welzijn, middels het herverbinden van mensen met de natuur. Zowel van binnen naar buiten als buiten naar binnen. Daarbij zijn ook in acht te nemen kennis uit de bouwbiologie en innovaties in isolatie, ventilatie, andere binnenmilieuaspecten. Daarbij horen ook het terugdringen van het energieverbruik en het oplossen c.q. niet verder laten oplopen van de problematiek rond de netcongestie. OWN richt zich ook op ecologisch herstel, het gebruik van gezonde [3], [4] en herbruikbare materialen, en het voorkomen van hittestress.

Dit levert ook bijdragen aan het beperken van de klimaatverandering door middel van zowel mitigatie, adaptatie als stimuleren van bewustzijn.

Met deze aanpak beoogt OWN een win-win-win situatie te creëren: minder druk op de zorg, gezondere bewoners en een duurzamere leefomgeving. Het project zet een stap richting een integrale oplossing voor hedendaagse maatschappelijke uitdagingen passend binnen de planetaire grenzen en ten gunste van volgende generaties[5].

Lees ook:

Netcongestie dwingt bouwsector tot slimme energiesturing

5.1.2.e

Netcongestie remt steeds vaker bouwprojecten met hoge energiebehoefte. Slimme energiesturing, flexibiliteit en ontwerpkeuzes zijn cruciaal om ruimte op het net te creëren en benutten.

Probleemstelling

De druk op de gezondheidszorg en sociale hulpverlening, evenals klachten over de gebouwde omgeving, hebben een aantoonbare correlatie. Zie bijvoorbeeld de uitzending over de Van der Pekbuurt in Amsterdam. De eerder genoemde Kamervragen duiden op deze problematiek. Kunnen we door verduurzaming van woningen en woongebieden de druk op de zorg verminderen? Hoe kan preventieve actie aantrekkelijker worden dan reactief handelen? Welke financiële en maatschappelijke voordelen kunnen hieruit voortvloeien?

Lees ook:

Tuindorp naar energielabel A

De Van der Pekbuurt ondergaat een grootscheepse renovatie. De woningen in dit monumentale tuindorp gaan van energielabel G naar A. Zes sociale huurwoningen worden als pilot voorzien van PCM-vloeren. De Van der Pekbuurt is een van...

Op te lossen onderzoeksvragen

- (In hoeverre) Herkent de medische en sociale en politieke wereld de relatie tussen gebrekkige gebouwen, gebrekkige gebouwde omgeving en gezondheidsklachten?
- Kunnen klachten worden verminderd door verbeteringen in bestaande woonomgevingen?
- Leidt een gezonde woning tot een verlaging van zorgdruk en kosten?
- Welke lessen kunnen worden toegepast op nieuwbouw en ruimtelijke invulling?

Onderzoeksaanpak

Het noodzakelijke onderzoek richt zich op het aantonen van verbanden tussen woningkwaliteit en gezondheid. Daarbij worden meetbare factoren zoals zicht op groen (natuur), luchtkwaliteit, vochtigheid, schimmelvorming, ventilatie en temperatuur onderzocht, gecombineerd met bewonersenquête's.

Het onderzoek vereist de inzet van een breed scala aan expertise van zowel de medische, technisch inhoudelijke, de bouw-ontwerpende (ruimtelijk ordening, architectuur) en sociale onderzoekswereld, evenals expertise over (inter)nationale bouwregelgeving en internationale verplichtingen, zoals EU-verordeningen, EU-richtlijnen en WHO-initiatieven. Dit onderzoek kan ook niet zonder de bouwwereld, zoals bouwers, woningeigenaren en woningcorporaties, en de financiële wereld daar bij te betrekken, zoals de banken, verzekeraars en beleggers.

Het onderzoeksresultaat zal resulteren in concrete aanbevelingen voor beleid en regelgeving, zowel betrokken op de bestaande bouw als op nieuwbouw.

Oproep

De gezamenlijke ministeries tezamen met de medebestuurders worden opgeroepen de initiatiefnemers van OWN te ondersteunen door een substantieel onderzoeksbudget beschikbaar te stellen om dit noodzakelijke onderzoek op gang te brengen en daarmee perspectief te bieden op zowel de noodzakelijke verbetering van de leefomgeving als het substantieel terugdringen van de zorgkosten. Het gaat zowel om rijks- als om gemeentelijke maar ook het algemeen maatschappelijk belang.

5.1.2.e BA 5.1.2.e (senior specialist bouwregelgeving, medeauteur Bouwbesluit),

5.1.2.e BA 5.1.2.e (BA, Biophilic Architect of interior & exterior spaces),

5.1.2.e (Ondernemer, SEP Lab),

5.1.2.e (Architect and Building Biologist IBN)

Referenties

- VERORDENING (EU) 2021/1119 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 30 juni 2021 tot vaststelling van een kader voor de verwezenlijking van klimaatneutraliteit, en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 401/2009 en Verordening (EU) 2018/1999 ("Europese klimaatwet");
- RICHTLIJN (EU) 2024/1275 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 24 april 2024 betreffende de energieprestatie van gebouwen;
- VERORDENING (EU) 2024/1991 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 24 juni 2024 inzake natuurherstel en tot wijziging van Verordening (EU) 2022/869;

- VERORDENING (EU) 2022/2577 VAN DE RAAD van 22 december 2022 tot vaststelling van een kader om de inzet van hernieuwbare energie te versnellen;
- RICHTLIJN (EU) 2023/1791 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 13 september 2023 betreffende energie-efficiëntie en tot wijziging van Verordening (EU) 2023/955 (herschikking);
- GEDELEGEERDE VERORDENING (EU) 2023/2772 VAN DE COMMISSIE van 31 juli 2023 tot aanvulling van Richtlijn 2013/34/EU van het Europees Parlement en de Raad wat betreft standaarden voor duurzaamheidsrapportage
- Onderzoek naar Biophilic Design: Wageningen University & Research
- Goede binnenluchtkwaliteit voor onze gezondheid, Position paper TNO, mei 2025, Auteurs: Dr. Roberto Traversari en Ir. Piet Jacobs
- [Impact op zorgkosten: Rapport Integraal Zorgakkoord 2022](#).
- WHO Global Action Plan

[1] Betaalbaarheid gaat verder dan een redelijke verhouding van kosten en baten. Het gaat ook over de praktische mogelijkheid om investeringen te bekostigen en toegang tot financiering en of de lasten van financiering draagbaar zijn.

[2] Kamerstukken II 2024/25, 36 729, nr. 2

[3] <https://www.rivm.nl/industrie/veelgestelde-vragen-over-staalslakken>

[4] <https://www.pan-netherlands.org/>

[5] <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2025/21/hoge-kwaliteit-van-leven-blijft-ten-koste-gaan-van-latere-generaties>